

Un document inedit din carnetul de note al lui George Vraca

George Vraca — de la a cărui moarte s-au împlinit, recent, șase ani — a avut în prodigioasa sa carieră actoricească, desfășurată pe parcursul a peste patruzeci de ani, o deosebită predilecție pentru repertoriul shakespearian.

Din 1920, anul de debut pe scena Teatrului Național din București al proaspătului absolvent al Conservatorului, și pînă în 1964, cînd avea să-și încheie strălucita activitate scenică prin memorabila sa creație din *Richard al III-lea*, George Vraca a întrupat nenumărați eroi din teatrul marelui Will.

A început prin a da viață lui Laerte, în spectacolul în care „meșterul” Nottara l-a interpretat pe Hamlet. Au urmat în ordine cronologică: Demetrius (*Visul unei nopți de vară*), Bassanio (*Shylock*), Romeo — avînd ca parteneră în rolul Julietei pe Aura Buzescu —, Troilus (*Troilus și Cresida*), Jacques Melancolicul (*Cum vă place*), Henric al V-lea și Hamlet, de astă dată în rolul titular.

În legătură cu Hamlet, socotim interesant să amintim că în stagiunea 1940/1941 — sub directoratul lui Liviu Rebreanu — Teatrul Național din București a inițiat o competiție „suigeneris”, încredințînd rolul nefericitului prinț al Daneemarcei la trei dintre fruntașii primei noastre scene: George Vraca, George Calboreanu și V. Valentineanu,

care-l jucau alternativ. „Matchul celor trei Hamlet” n-a dat, evident, nici un învingător. Opiniile criticilor fiind foarte împărțite, nu s-a întocmit nici un clament. George Vraca s-a străduit să dea o interpretare cit mai personală, cit mai originală, rolului shakespearian, studiînd luni de-a rîndul vasta literatură de specialitate a exegeților celebrei opere.

În arhiva noastră deținem un document, în facsimil, extras dintr-un carnet de notații personale aparținînd mult regretatului nostru actor. Ne îngăduim să publicăm, în scriitura sa originală

și cu autograful autorului, însemnările făcute de George Vraca pe marginea interpretării lui Hamlet, așa cum l-a înțeles el:

„De nici unul dintre eroii pe care i-am jucat în cariera mea, nu m-am simțit mai mult atras, Hamlet constituînd pentru mine cel mai mare ideal artistic. Am căutat să pătrund meandrele acestui suflet bîntuit de cumplitे neliniști și să-l înțeleg, să-l descifrez.

Am vrut să știu dacă este, mai precis, un răzbunător al vieții, dacă (Hamlet) este un nebun veritabil — sau (dacă) numai se prefăce.

Am încercat să scot la iveală acel suflet răscolitor, veșnic în criză, veșnic singerind. Să-i scot la suprafață — multe fațete care se amestecă și se completează, să pot să exprim enigmaticul și contradictoriul, profunzi-mile și superficialitatea, să pot să redau insensibilul și mai ales să lămuresc acel nedefinit caracteristic sufletului omeneș.

Plecăm de la ideea că Hamlet nu este tragic pentru că omoară, sau pentru că știe că alții au omorît. Hamlet e tragic — pentru că tragic prin excelență este «nedefinitul sufletului omeneș...».

Iată acum facsimilul sus-amintit:

Se exprim enigmaticul și contradic-toriul, profunzi-mile și superficialita-Tea, se pot să redau insensibilul și mai ales să lămuresc acel nedefinit, ca-racteristic sufletului omeneș.
Plecăm de la ideea că Hamlet nu este tragic pentru că omoară, sau pentru că știe că alții au omorât; Hamlet e tragic — pentru că tragic prin excelență este nedefinitul sufletului omeneș.

S. Massler